

www.Schuman2030.eu

Working Paper 7 The Draghi Report

Project Schuman2030

Werkdocument 7

Het Draghi-rapport

Status: In uitvoering

Abstract:

Het **Draghi-rapport** (officieel getiteld "*De toekomst van het Europese concurrentievermogen*") is een baanbrekende economische strategie die in **september 2024 is gepubliceerd**. Het rapport, in opdracht van de Europese Commissie en geschreven door **Mario Draghi**, voormalig president van de Europese Centrale Bank en voormalig premier van Italië, dient als een belangrijke waarschuwing voor de Europese Unie.

Het rapport stelt dat Europa voor een "**existentiële uitdaging**" staat en een radicale transformatie moet ondergaan om een "langzame, pijnlijke" economische achteruitgang te voorkomen, ten opzichte van de Verenigde Staten en China.

We analyseren zijn toespraak en het rapport (deel A en deel B met de aanbevelingen) en vergelijken dit met het hervormingsconcept van Schuman2030.

Opmerking:

Dit is een project in ontwikkeling. Naarmate er feedback wordt verzameld, argumenten worden aangedragen en meer gegevens worden verzameld, verwachten we dat het project zich verder zal ontwikkelen. Uiteindelijk zullen de nationale en EU-parlementen een concreet kader voor 2030 moeten vaststellen.

Deze publicatie is uitgegeven onder de licentie Attribution- NonCommercial - ShareAlike 4.0 International.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Je bent vrij om:

Delen: het materiaal kopiëren en opnieuw verspreiden in elk medium of formaat.

Aanpassen: het materiaal remixen, transformeren en erop voortbouwen.

De licentiegever kan deze vrijheden niet intrekken als u zich aan de licentievoorwaarden houdt.

Onder de volgende voorwaarden:

Naamsvermelding: U dient, een link naar de licentie te plaatsen en . U mag dit op elke redelijke manier doen, maar niet op een manier die suggereert dat de licentiegever u of uw gebruik onderschrijft.

Niet-commercieel. U mag het materiaal niet voor .

Gelijk delen. Als je het materiaal bewerkt, transformeert of erop voortbouwt, moet je je bijdragen onder dezelfde licentie distribueren als het origineel.

Geen aanvullende beperkingen. U mag geen juridische voorwaarden of technologische maatregelen toepassen die anderen wettelijk belemmeren in het uitvoeren van handelingen die de licentie wel toestaat.

Mededelingen:

Er worden geen garanties gegeven. De licentie geeft u mogelijk niet alle benodigde rechten voor het beoogde gebruik. Andere rechten, zoals publiciteitsrechten, privacyrechten of morele rechten, kunnen bijvoorbeeld beperkingen opleggen aan hoe u het materiaal gebruikt.

Dit materiaal is samengesteld met behulp van de AI-assistenten Monica, Gemini en Euria.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
1. Toespraak van Mario Draghi over de toekomst van het Europese concurrentievermogen	6
1.1 De diagnose: Europa loopt achter	6
1.2 De strategie: drie actiegebieden	6
1.2.1 Het innovatiegat dichtend	6
1.2.2 Decarbonisatie + Concurrentievermogen (Samen)	7
1.2.3 Beveiliging en het verminderen van afhankelijkheden	8
1.3 Het prijskaartje: €750–800 miljard per jaar	8
1.4 Politieke boodschap: Integratie is de enige overgebleven optie	9
1.5 Opvallende afwezigheid:	9
2 Het Draghi-rapport over de toekomst van het Europese concurrentievermogen (deel A)	10
2.1 De kernthesis	10
2.2 Deel I: De diagnose	10
2.2.1 De productiviteitskloof	10
2.2.2 Een statische industriële structuur	10
2.2.3 De energieboete	10
2.2.4 Gevaarlijke afhankelijkheden	11
2.3 Deel II: De drie pijlers van actie	11
2.3.1 Pijler 1: Het innovatiegat dichtend	11
2.3.2 Pijler 2: Gezamenlijk plan voor decarbonisatie en concurrentievermogen 12	
2.3.3 Pijler 3: Beveiliging en het verminderen van afhankelijkheden	13
2.3.4 Belangrijkste voorstellen:	13
2.4 Deel III: De structurele barrières	13
2.4.1 Gebrek aan focus	14
2.4.2 Verspilde gemeenschappelijke hulpbronnen	14
2.4.3 Gebrek aan coördinatie	14
2.5 Deel IV: De investeringsuitdaging	14
2.5.1 De getallen	14
2.5.2 Financieringsstrategie	14
2.5.3 Het politieke argument	15
2.6 Deel V: Bestuurlijke hervorming	15
2.7 De kern van de zaak: Draghi's trilemma	15
2.8 Wat het rapport NIET behandelt	16
3 Het Draghi-rapport, deel B	17

3.1	SECTIE 1: SECTORALE BELEID	17
3.1.1	Energie	17
3.1.2	Kritieke grondstoffen	18
3.1.3	Digitalisering en geavanceerde technologieën	19
3.1.4	Energie-intensieve industrieën	20
3.1.5	5. Schone technologieën	21
3.1.6	De gedifferentieerde aanpak (sector voor sector)	21
3.1.7	Automobiel	22
3.2	Verdediging	Error! Bookmark not defined.
3.2.1	Ruimte	24
3.2.2	Farmacie	24
3.2.3	Vervoer	25
3.3	SECTIE 2: HORIZONTALE BELEIDSREGELS	26
3.3.1	Innovatie versnellen	26
3.3.2	Het dichten van de vaardigheidskloof	27
3.3.3	Duurzame investeringen	27
3.3.4	Herziening van de concurrentie	28
3.3.5	Versterking van het bestuur	29
3.4	Algemene beoordeling	30
3.4.1	Sterke punten van het rapport	30
3.4.2	Zwakke punten van het rapport	30
3.5	Wat het rapport NIET behandelt (Schuman2030-perspectief)	31
4	Impact van het Draghi-rapport sinds september 2024	32
4.1	Het "Competitiekompas" (Formele invoering)	32
4.1.1	Voorstellen die zijn opgevolgd	32
4.1.2	Voorstellen die vastliepen (de "schuldpatstelling")	33
4.1.3	Culturele verschuiving: "De Draghi-doctrine"	33

1 Toespraak van Mario Draghi over de toekomst van het Europese concurrentievermogen.

Europees Parlement, Straatsburg, 17 september 2024

1.1 De diagnose: Europa loopt achter.

Draghi opent met een duidelijke waarschuwing: de wereld ondergaat een dramatische verandering, met een afnemende handel, geopolitieke spanningen en een versnelde technologische ontwrichting, en **Europa is de meest kwetsbare ontwikkelde economie** voor deze verschuivingen. Hij onderbouwt dit met vijf gegevens:

- **Meest open economie:** de EU-handel als percentage van het BBP bedraagt meer dan 50% (tegenover 37% voor China en 27% voor de VS).
- **Meest afhankelijk:** afhankelijkheid van een handvol leveranciers voor essentiële grondstoffen; meer dan 80% van de digitale technologie wordt geïmporteerd.
- **Hoogste energieprijzen:** EU-bedrijven betalen 2 tot 3 keer meer voor elektriciteit dan hun concurrenten in de VS en China.
- **Innovatieachterstand:** slechts 4 van de 50 grootste technologiebedrijven ter wereld zijn Europees.
- **Onderinvestering in defensie:** slechts 10 lidstaten voldoen aan de NAVO-doelstelling van 2% van het BBP.

Zijn grootste angst is niet een ineenstorting, maar **een geleidelijke uitholling**, waarbij Europa " *minder welvarend, minder gelijkwaardig, minder veilig en daardoor minder vrij is om zijn eigen lot te bepalen* " wordt. Als de EU haar fundamentele waarden (democratie, vrijheid, vrede, gelijkheid, welvaart) niet langer kan waarmaken, zal ze " *haar bestaansrecht verliezen* ".

Opmerking:

Dit is zonder enige twijfel een feit. Bovendien tonen historische gegevens aan dat er sprake is van een groeiende neerwaartse trend, met name in de afgelopen decennia. De vraag is nu wat de onderliggende oorzaken zijn. De EU moet de schuld niet geven aan veranderende mondiale patronen, aangezien alle landen aan dezelfde wereldwijde veranderingen worden blootgesteld. Waarom heeft de EU zich er minder aan aangepast? Merk op dat dezelfde vraag bijvoorbeeld ook over de VS gesteld kan worden, maar ook over de verschillende lidstaten.

1.2 De strategie: drie actiepunten

1.2.1 Het innovatiegat dichten

- EU-bedrijven gaven in 2021 **€270 miljard minder uit aan onderzoek en ontwikkeling** dan hun Amerikaanse tegenhangers.

- De industriële structuur van Europa is **statisch** ; dezelfde autofabrikanten leiden al twintig jaar de R&D, terwijl de VS is overgestapt op technologiegiganten.
- **In de afgelopen 50 jaar is geen enkel EU-bedrijf met een waarde van meer dan €100 miljard vanuit het niets opgericht.** Alle zes Amerikaanse bedrijven met een waarde van meer dan een miljard dollar zijn dat wel.
- Ongeveer 30% van de Europese "unicorns" verplaatste hun hoofdkantoor naar het buitenland (2008-2021).

Voorstellen: Hervorm het innovatie-ecosysteem van begin tot eind, van universiteiten die patenten commercialiseren tot een nieuwe EU-brede wetgeving voor "**Innovatieve Europese Ondernemingen**" en het heroriënteren van de publieke R&D-uitgaven op minder, maar ambitieuzere prioriteiten. Integreer AI in de industrie met behulp van het Europese netwerk voor krachtige computersystemen. Cruciaal is dat **investeringen in technologie hand in hand gaan met een herziening van de vaardigheden van werknemers:** " *investeringen in technologie en in mensen moeten hand in hand gaan.* "

Opmerking:

Hoewel dit ongetwijfeld ook waar is, koopt geld op zich geen innovatie. Innovatie wordt gedaan door mensen, vaak met passie in kleine teams. Wanneer zij innoveren, moet dit worden gevolgd door voldoende investeringen, niet zozeer om de innovatie verder te ontwikkelen, maar om deze op grote schaal op de markt te brengen. Innovatie kan dus alleen een economische multiplier zijn als deze wordt gevolgd door voldoende investeringen, grootschalige productie en marktpenetratie. De EU levert alleen innovatie omdat ze nog steeds een van de beste onderwijsystemen en R&D- centra heeft. Maar ze schiet tekort in de vervolgstappen. Dit moet veel diepgaander worden geanalyseerd.

1.2.2 Decarbonisatie + Concurrentievermogen (Samen)

- Zonder een samenhangend plan dreigen klimaatdoelstellingen het **concurrentievermogen te ondermijnen** en politiek te worden verworpen.
- **De energieprijzen moeten eerst omlaag.** Zelfs als de doelstellingen voor hernieuwbare energie worden gehaald, zullen fossiele brandstoffen de elektriciteitsprijzen gedurende een groot deel van dit decennium blijven bepalen.
- De overcapaciteit in de Chinese productie van schone technologieën (zonnepanelen, batterijen) vormt een strategisch dilemma: goedkope import versnelt de decarbonisatie, maar vernietigt de Europese industrie en "goede groene banen".

Voorstellen: Een **gedifferentieerde, sectorale aanpak**, geen algemeen protectionisme. Laat buitenlandse belastingbetalers goedkope zonnepanelen voor Europa subsidiëren. Bescherm strategische sectoren zoals batterijen, waar afhankelijkheid gevaarlijk is. Stimuleer "jonge industrieën" waar Europa een innovatieve voorsprong heeft. Versnel de vergunningsprocedures en investeringen in het elektriciteitsnet (zonder dewelke Europa tegen 2040 tien keer zoveel hernieuwbare energie zou kunnen verliezen). Keer terug naar de normale staatssteunregels, terwijl projecten van gemeenschappelijk Europees belang worden gefinancierd.

Opmerking

Dit sluit aan bij wat eerder is gezegd. China heeft ons vandaag de dag allemaal overtroffen. Dit is een kwestie van schaal, maar ook van kwaliteit. De Europese Northvolt

batterijfabriek in Zweden ging failliet, voornamelijk omdat ze het vereiste kwaliteitsniveau niet konden bereiken, niet door een gebrek aan investeringen en subsidies. China is niet alleen technologisch leider geworden op deze gebieden, maar heeft zich ook gediversifieerd. Naast enorme velden met zonnepanelen en windturbines is China nu leider in kernenergie en blijft het investeren in schone energiecentrales. Zonder betaalbare en gegarandeerde energie is geen duurzame industrie mogelijk.

1.2.3 Beveiliging en het verminderen van afhankelijkheden

- De Europese defensie-industrie is **extreem gefragmenteerd**, overlappend, niet-interoperabel en 80% van de uitgaven aan defensie-inkoop gaat naar leveranciers van buiten de EU.
- De toeleveringsketens van kritieke grondstoffen zijn gevaarlijk geconcentreerd.

Voorstellen: Ontwikkel een echt **EU-buitenlands economisch beleid**, coördineer handelsakkoorden, leg voorraden van essentiële materialen aan en waarborg de toeleveringsketens voor halfgeleiders. In de defensiesector: **consolideer de vraag, verhoog de gezamenlijke inkoop en integreer de industriële capaciteit**, terwijl de concurrentie van innovatieve MKB's behouden blijft.

Opmerking

Dit is een van de meest zichtbare tekortkomingen van de EU en een van de eerste zaken die Schuman2030 wil aanpakken met een Federale Europese Defensieraad. Hoewel de EU haar defensie-inspanningen nu ook opvoert (onder druk van de oorlog in Oekraïne en de onvoorspelbaarheid van de VS als NAVO-partner), moet ook de vraag gesteld worden waarom Europa deze achteruitgang heeft geaccepteerd terwijl het onder de beschermende paraplu van de NATO-USA paraplu opereert.

1.3 Het prijskaartje: €750-800 miljard per jaar.

De bottom-up-analyse van Draghi (uitgevoerd door medewerkers van de Commissie en de ECB) concludeert dat het behalen van de reeds overeengekomen EU-doelstellingen (koolstofneutraliteit, 3% van het BBP aan onderzoek en ontwikkeling, 2% voor de NAVO, het digitale decennium) 750 tot 800 miljard euro aan extra jaarlijkse investeringen vereist. Dit zou de investeringsquote (het percentage investeringen ten opzichte van het BBP) naar een niveau tillen dat sinds de jaren zestig en zeventig niet meer is voorgekomen, "meer dan het dubbele van het Marshallplan".

Financiering: Historisch gezien 80% particulier / 20% publiek. De kapitaalmarktunie is essentieel om particuliere besparingen binnen de EU te kanaliseren. Maar er zal ook **gezamenlijke schulduitgifte** nodig zijn voor baanbrekend onderzoek, elektriciteitsnetten en defensieaankopen. Draghi benadrukt: deze schuld is niet bedoeld voor subsidies, maar voor de financiering van doelstellingen waarover al unaniem overeenstemming is bereikt. " *Wie bezwaar maakt tegen een echte interne markt, kapitaalmarktintegratie en schulduitgifte, maakt bezwaar tegen onze EU-doelstellingen.*"

Opmerking

Hoewel investeringen nodig zullen zijn, is de vraag of er nieuw geld nodig zal zijn. Zoals hierboven al gezegd, geld op zich maakt geen vooruitgang. Goed besteed geld wel. Een grondige audit van de huidige begrotingen zal waarschijnlijk miljarden euro's vrijmaken zonder dat er een beroep hoeft te worden gedaan op leningen, zeker gezien het feit dat de meeste Europese landen al een hoog begrotingstekort hebben.

1.4 Politieke boodschap: Integratie is de enige overgebleven optie.

Draghi sluit af met een bot drieluik: **verlamming, vertrek of integratie.**

- Een **exitstrategie** is geprobeerd (Brexit) en "heeft niet opgeleverd wat de voorstanders ervan hadden gehoopt."
- **Verlamming** wordt "onhoudbaar naarmate we afglijden naar toenemende angst en onzekerheid."
- **Integratie** is "onze enige hoop die ons nog rest."

Hij legt de verantwoordelijkheid expliciet bij de gekozen vertegenwoordigers: "De keuzes waar we voor staan zijn te belangrijk om te worden beslecht door technocratische oplossingen", en roept op tot brede democratische steun om de verdeeldheid in Europa te overbruggen. Zijn slotzin: "**Alleen door eenheid kunnen we onze kracht behouden en onze waarden verdedigen.**"

Opmerking

Hoewel meer integratie, zeker voor de supranationale bevoegdheden van de federale overheid, een actuele noodzaak is, is het geen voldoende voorwaarde. De EU kampt met tekortkomingen op het gebied van democratie, efficiëntie en schaal. Democratie betekent subsidiariteit van onderaf in plaats van bovenaf. Efficiëntie betekent minder, maar wel essentiële, regelgeving, minder bureaucratie en transparantie over de besteding van publiek geld. Schaal betekent een grote markt die grootschalige en kostenefficiënte productie mogelijk maakt. Eenheid, wanneer blindelings opgelegd, strookt niet met kracht en waarden.

1.5 Opvallende afwezigheid:

In de toespraak van Draghi wordt **geen melding gemaakt van het teruggeven van bevoegdheden aan de lidstaten**, er wordt niet gesproken over subsidiariteit en er wordt niet verwezen naar federalisme van onderaf. De hele boodschap is eenrichtingsverkeer: meer integratie, meer gezamenlijke uitgaven, meer coördinatie op EU-niveau. Dit sluit precies aan bij de lacune die we eerder in onze analyse hebben vastgesteld: zelfs de meest invloedrijke hervormingsgezinde stemmen in Europa opereren binnen het "meer Europa"-paradigma, zonder een gestructureerd mechanisme om bevoegdheden naar beneden toe te wijzen. Dit is een grote blind vlek: de actieve economische krachten zitten onderaan bij de burgers en de ondernemingen. Het initiatief komt hen toe.

2 Het Draghi-rapport over de toekomst van het Europese concurrentievermogen (deel A)

Deel A: Een concurrentiestrategie voor Europa, september 2024

2.1 De kernthesis

Europa staat voor een **existentiële productiviteitscrisis**. De kloof met de VS en China wordt steeds groter op het gebied van innovatie, energie, defensie en technologie. Zonder radicale veranderingen zal Europa niet in staat zijn om tegelijkertijd zijn klimaatdoelen na te streven, zichzelf te verdedigen, zijn sociale model te handhaven en een toonaangevende wereldeconomie te blijven. Het rapport pleit voor een **extra jaarlijkse investering van € 750-800 miljard**, meer dan het dubbele van het Marshallplan, en een fundamentele herstructurering van de manier waarop de EU functioneert.

2.2 Deel I: De diagnose

2.2.1 De productiviteitskloof

- Is in de VS sinds 2000 **bijna twee keer zo snel** gestegen als in de EU.
- Het verschil in BBP tussen de EU en de VS wordt voornamelijk veroorzaakt door **een lagere productiviteitsgroei** in Europa, en niet door het aantal gewerkte uren of de werkgelegenheid.
- De beroepsbevolking van Europa zal tegen 2040 **met ongeveer 2 miljoen werknemers per jaar krimpen**, wat betekent dat de productiviteit de volledige last van toekomstige groei zal moeten dragen.
- Als de EU het gemiddelde productiviteitsgroei tempo van 2015 handhaaft, zou dat slechts voldoende zijn om **het BBP tot 2050 constant te houden**, zonder ruimte voor nieuwe investeringen.

2.2.2 Een statische industriële structuur

- **Er is geen enkel EU-bedrijf** met een marktwaarde van meer dan €100 miljard vanuit het niets opgericht.
- **Alle zes Amerikaanse bedrijven** met een waarde van meer dan €1 miljard zijn in die periode opgericht (Apple, Microsoft, Alphabet, Amazon, Nvidia, Meta).
- De uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling in de EU liggen **€270 miljard lager** dan in de VS (2021).
- De grootste investeerders in onderzoek en ontwikkeling in Europa zijn nog steeds **autofabrikanten**, net als 20 jaar geleden. In de VS is de top 3 verschoven naar technologiebedrijven.
- Ongeveer 30% van de Europese unicorns **verplaatste hun hoofdkantoor naar het buitenland** (2008-2021), overwegend naar de VS.

2.2.3 De energieboete

- De elektriciteitsprijzen in de EU liggen **2 tot 3 keer hoger** dan in de VS.
- De aardgasprijzen liggen **4 tot 5 keer hoger**.
- Zelfs met de uitbreiding van hernieuwbare energiebronnen **zullen fossiele brandstoffen de elektriciteitsprijzen** gedurende een groot deel van dit decennium blijven bepalen.

- Zonder hervormingen zou Europa tegen 2040 **tien keer zoveel hernieuwbare energieproductie kunnen verliezen als gevolg van beperkingen in het elektriciteitsnet.**

2.2.4 Gevaarlijke afhankelijkheden

- 75-90% van de wereldwijde productiecapaciteit voor halfgeleiderwafels bevindt zich in **Azië**.
- De EU importeert **meer dan 80%** van haar digitale technologie.
- De belangrijkste grondstoffen zijn geconcentreerd bij een **handvol leveranciers**, met name in China.
- Slechts **10 lidstaten** voldoen aan de NAVO-verplichting om 2% van het BBP aan defensie uit te geven.

Opmerking

Hoewel dit allemaal klopt, is het geen diagnose, maar een verzameling ongelukkige symptomen. Een diagnose kijkt naar de onderliggende oorzaken om oplossingen te vinden.

2.3 Deel II: De drie pijlers van actie

2.3.1 Pijler 1: Het innovatiegat dichten

Het probleem: Europa produceert uitstekend onderzoek, maar slaagt er niet in dit te commercialiseren. Slechts een derde van de gepatenteerde uitvindingen van Europese universiteiten wordt commercieel geëxploiteerd. Versnipperde regelgeving en een gebrek aan schaalvoordelen maken een einde aan startups voordat ze kunnen groeien.

Belangrijkste voorstellen:

- **"Innovatieve Europese Onderneming"** is een nieuwe juridische status die bedrijven in de hele EU een uniforme digitale identiteit geeft, geldig in alle lidstaten, en toegang biedt tot geharmoniseerde wetgeving.
- **Hervorm de publieke uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling**, verschuif van versnipperde nationale programma's naar minder, ambitieuzere prioriteiten op EU-niveau met intensievere financiering voor baanbrekende innovatie.
- **Strategie voor de inzet van AI:** gebruikmaken van Europa's unieke netwerk van krachtige computers; de toegang voor startups en het bedrijfsleven vergroten; de focus verleggen van het beperken van AI naar het actief inzetten ervan.
- **Een grondige herziening van vaardigheden**, de VS evenaren op het gebied van innovatie, de VS overtreffen op het gebied van onderwijs en volwassenenonderwijs; data gebruiken om vaardigheidstekorten te identificeren; investeren in elke levensfase.
- **Kapitaalmarktenunie:** integratie van de gefragmenteerde nationale kapitaalmarkten, zodat particulier spaargeld kan stromen naar snelgroeiende bedrijven in de hele EU.

Belangrijke statistiek: EU-huishoudens sparen meer dan Amerikaanse huishoudens, maar hun vermogen is sinds 2009 **slechts met een derde toegenomen**, omdat het spaargeld niet wordt geïnvesteerd in productieve activiteiten.

Opmerking

Er is geen innovatiekloof (hoewel China bijvoorbeeld Europa en de VS heeft ingehaald). Europa is nog steeds wereldwijd een toonaangevende innovator op veel gebieden. Er bestaat wel een kloof tussen innovatie en het daadwerkelijk op grote schaal op de markt brengen ervan.

2.3.2 Pijler 2: Gezamenlijk plan voor decarbonisatie en concurrentievermogen

Het probleem: Europa heeft wereldwijd toonaangevende klimaatambities, maar zonder een samenhangend industrieplan dreigt decarbonisatie **de concurrentiekracht te ondermijnen** in plaats van te versterken. De Chinese overcapaciteit in schone technologie vormt een bedreiging voor de Europese industrie.

Belangrijkste voorstellen:

- **Verlaag de energieprijzen dringend**, hervorm de marktregels zodat eindgebruikers de voordelen van schone energie kunnen benutten; verlaag belastingen en financiële rentes die de kosten opdrijven.
- **Technologie-neutrale aanpak**, inclusief hernieuwbare energiebronnen, kernenergie, waterstof, bio-energie en koolstofafvang (CCUS).
- **Massale investeringen in het elektriciteitsnet**, versnelde vergunningsprocedures; prioriteit geven aan interconnectoren.

Gedifferentieerde handelsstrategie per sector:

Categorie	Benadering	Voorbeeld
Buitenlandse producenten lopen te ver vooruit	Laat import de decarbonisatie versnellen	Zonnepanelen
Openstaan voor buitenlandse technologiebedrijven + buitenlandse investeringen	Welgekomen technologieoverdracht.	Geselecteerde schone technologie
Strategisch, kan niet afhankelijk zijn	Behoud de kennis in Europa.	Batterijen
Jonge industrieën met een EU-voorsprong	Ontwikkel tot een wereldwijd concurrerend product	Opkomende schone technologie

- **Geen algeheel protectionisme**, maar maatregelen die "voorzichtig, defensief en uitsluitend bedoeld zijn om een gelijk speelveld te creëren".
- **Keer terug naar de normale staatssteunregels**, beëindig de versoepeling na COVID-19, maar sta staatssteun toe voor projecten van gemeenschappelijk Europees belang (IPCE's).

Cruciaal onderscheid: maak onderscheid tussen **innovatie in het buitenland** (goed voor Europa) en **door de staat gesponsorde concurrentie** (schadelijk voor Europese werknemers).

Opmerking

De Europese strategie voor decarbonisatie is gedreven door een ideologie die het aan pragmatisme ontbrak, met catastrofale gevolgen (zie bijvoorbeeld Duitsland, dat niet alleen kampt met dubbele energieprijzen, maar ook met een tot zes keer hogere CO₂-uitstoot dan in Frankrijk en een daaruit voortvloeiende achteruitgang van de industrie).

Technologie zoekt automatisch naar betere en efficiëntere oplossingen, maar deze kunnen niet in een tijdlijn worden geprogrammeerd. Nogmaals, het land dat een gediversifieerde, pragmatische aanpak hanteerde, is nu het land dat wereldwijd voorop loopt.

2.3.3 Pijler 3: Beveiliging en het verminderen van afhankelijkheden

Het probleem: Europa heeft de tweede grootste militaire uitgave ter wereld, maar krijgt door de **extreme versnippering veel minder capaciteit per euro dan de VS**. Er zijn 12 soorten gevechtstanks in Europa tegenover slechts 1 in de VS. 78% van de defensie-uitgaven gaat naar leveranciers buiten de EU.

2.3.4 Belangrijkste voorstellen:

- **Het EU-buitenlands economisch beleid (staatsmanschap)**, het coördineren van handelsakkoorden, het stimuleren van directe investeringen in grondstofrijke landen, het opbouwen van strategische voorraden en het creëren van industriële partnerschappen voor belangrijke toeleveringsketens.
- **Defensieconsolidatie:**
 - De bundeling van de vraag tussen de lidstaten aanzienlijk vergroten.
 - Verhoog het aandeel van gezamenlijke defensie-inkopen.
 - Verhoog de gezamenlijke uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling.
 - Selectieve integratie en consolidatie van industriële capaciteit van de EU
 - Behoud concurrentievermogen door innovatieve MKB-bedrijven in de defensiesector te ondersteunen.
- **Halfgeleiderstrategie:** versterking van de Europese aanwezigheid in de meest geavanceerde chipsegmenten.
- **Kritieke grondstoffen**, diversificatie weg van de goedkoopste maar meest risicovolle leveranciers; opbouw van binnenlandse verwerkingscapaciteit.
- **Verenig veiligheid met solidariteit**, help midden- en lage-inkomenslanden zich te ontwikkelen en samen met Europa de CO2-uitstoot te verminderen.

Opmerking

Dit is de diagnose van een werkelijk groot tekort van Europa, dat ook Schuman2030 wil aanpakken. De fragmentatie is te wijten aan het feit dat de lidstaten nog steeds voornamelijk handelen en plannen vanuit nationale trots en industriële belangen. Dit belemmert de noodzakelijke schaalvoordelen om de beschikbare middelen efficiënt te gebruiken. Een ander probleem is het gebrek aan een langetermijnstrategie, waardoor de risico's van afhankelijkheid van externe bronnen voor grondstoffen en zelfs defensie te lang zijn genegeerd. Voor defensie vertrouwd Europa op de NAVO. Grondstoffen en energie werden geïmporteerd omdat dit goedkoper was. Ondertussen werden regionale energiebronnen zoals kolen, gas, olie en zelfs kernenergie afgebouwd. Europa heeft een lange geschiedenis met bijvoorbeeld Afrika, maar het is China dat nu terrein wint op dit gigantische, grondstofrijke continent.

2.4 Deel III: De structurele barrières

Het rapport identificeert **drie systemische obstakels** die Europa belemmeren in zijn handelen:

2.4.1 Gebrek aan focus

- De EU stelt ambitieuze doelstellingen voorop, maar slaagt er niet in om prioriteiten te stellen of een samenhangend beleid te voeren.
- De regelgeving is enorm zwaar: meer dan de helft van de MKB-bedrijven noemt dit hun grootste uitdaging.
- De interne markt blijft al decennialang gefragmenteerd op belangrijke gebieden (telecommunicatie, energie, financiële diensten, defensie).

2.4.2 Verspilde gemeenschappelijke hulpbronnen

- De overheidsuitgaven zijn verspreid over meerdere overlappende nationale en EU-instrumenten.
- Gezamenlijke defensie-inkoop: minder dan 1/5 van de uitgaven aan materieel (2022)
- Onderzoeks- en ontwikkelingsuitgaven op EU-niveau: slechts 1/10 van de totale publieke onderzoeks- en ontwikkelingsuitgaven, ondanks enorme positieve neveneffecten.
- Er bestaat geen mechanisme om middelen te bundelen voor baanbrekende technologieën op grote schaal.

2.4.3 Gebrek aan coördinatie

- Het wetgevingsproces in de EU duurt gemiddeld **19 maanden**, van voorstel tot vaststelling.
- De regels voor besluitvorming zijn niet geëvolueerd, ondanks de uitbreiding en een vijandiger mondiale omgeving.
- Meerdere veto-spelers in elke fase
- Een industriële strategie vereist een combinatie van fiscaal beleid, handelsbeleid en buitenlands economisch beleid, maar het gefragmenteerde proces van de EU kan dit niet bewerkstelligen.

Opmerking

We zijn het grotendeels eens met deze analyse, maar wat zijn de onderliggende oorzaken? Waarom is de EU als organisatie een kampioen geworden in bureaucratische overregulering? Er wordt veel gepraat op EU-niveau, maar er is een gebrek aan snelle actie. Misschien ligt de oorzaak niet zozeer in een gebrek aan eenheid, maar in een gebrek aan duidelijk omschreven bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De vraag moet ook gesteld worden of de EU wel over de juiste bevoegdheden beschikt.

2.5 Deel IV: De investeringsuitdaging

2.5.1 De cijfers

- **Jaarlijks €750-800 miljard** aan extra investeringen nodig.
- De investeringsquote ten opzichte van het BBP moet stijgen tot **niveaus die sinds de jaren zestig en zeventig niet meer zijn voorgekomen**.
- Dit is **meer dan het dubbele van het Marshallplan** (dat ongeveer 1-2% van het BBP per jaar bedroeg).

2.5.2 Financieringsstrategie

- Historisch gezien: 80% privé / 20% publiek

- De kapitaalmarktunie is essentieel om particuliere spaargelden over de grenzen heen te mobiliseren.
- Gezamenlijke uitgifte van staatsobligaties is nodig voor baanbrekend onderzoek, elektriciteitsnetten en defensie-inkoop.
- Als de strategie slaagt en de productiviteit stijgt, dalen de kosten voor publieke financiering met een derde.

2.5.3 *Het politieke argument*

Draghi omschrijft dit niet als nieuwe uitgaven, maar als de **kosten voor het realiseren van reeds overeengekomen doelstellingen**:

- Koolstofneutraliteit tegen 2050 (vastgelegd in EU-wetgeving)
- 3% van het BBP aan onderzoek en ontwikkeling (langdurige toezegging)
- NAVO 2% defensie-uitgaven
- Doelstellingen van het digitale decennium

"Wie bezwaar heeft tegen de opbouw van een echte interne markt, tegen de integratie van de kapitaalmarkten en tegen de uitgifte van staatsobligaties, verzet zich tegen onze EU-doelstellingen."

Opmerking

Zoals hierboven is uiteengezet, is er geen gebrek aan financiële middelen, maar een gebrek aan efficiënt gebruik ervan. Schuldfinanciering is alleen een oplossing als deze gekoppeld is aan een gegarandeerd rendement op de investering. Dit is nu meer dan ooit het geval, aangezien de EU en haar lidstaten al zwaar in de schulden zitten.

2.6 Deel V: Hervorming van het bestuur

Het rapport pleit voor **fundamentele veranderingen** in de manier waarop de EU beslissingen neemt:

- **Snellere besluitvorming**, verkorting van de gemiddelde wetgevingsperiode van 19 maanden.
- **Minder vetopunten**, aanpak van de unanimiteitsvalkuil in belangrijke beleidsgebieden.
- **Betere afstemming** tussen industriële strategieën op nationaal en EU-niveau.
- **Een effectievere implementatie**, het overbruggen van de kloof tussen doelstellingen en de daadwerkelijke uitvoering.
- **Democratische legitimiteit**: "de keuzes waar we voor staan zijn te belangrijk om te worden beslecht door technocratische oplossingen".

Opmerking

Hoewel Schuman2030 deze analyse volledig onderschrijft, is de oplossing niet meer van hetzelfde, maar juist minder. Dit kan worden bereikt door meer democratie, meer openheid en door ervoor te zorgen dat de verantwoordelijken een bewezen staat van dienst hebben op het gebied van kennis en vaardigheden, zowel wat betreft management als uitvoering.

2.7 De kern van de zaak: Draghi's trilemma

"Europa staat voor de keuze tussen verlamming, afscheiding of integratie."

- **Een exitpoging** (Brexit) heeft niet opgeleverd wat de voorstanders ervan hadden gehoopt.

- **Verlamming wordt** "onhoudbaar naarmate we afglijden naar toenemende angst en onzekerheid".
- **Integratie is "onze enige hoop die ons nog rest"**.

2.8 Wat het rapport NIET behandelt

Vanuit het perspectief van Schuman2030 zijn er een aantal cruciale hiaten die het vermelden waard zijn:

- **Geen subsidiariteitsanalyse.** Het rapport stelt nooit de vraag: "Welke bevoegdheden moet de EU *opgeven*?" Het is volledig gericht naar meer bevoegdheden: meer EU-coördinatie, meer EU-uitgaven, meer actie op EU-niveau. Er is geen sprake van een herstel van het evenwicht.
- **Geen sprake van een bottom-up federalisme.** Het Zwitserse model, waarbij bevoegdheden standaard op het laagste niveau liggen en alleen naar boven worden gedelegeerd wanneer dat nodig is, ontbreekt volledig.
- **Geen democratische hervormingen behalve snelheid. Het onderdeel over bestuur richt zich op het *versnellen* van het bestaande systeem, niet op het *legitiemer* of *transparanter maken ervan*.** Er is geen sprake van directe democratie, burgerinitiatieven met bindende kracht of autonomie naar kantonaal model.
- **Geen grootschalig compromis.** Het rapport vraagt soevereiniteitsgezinde lidstaten om gezamenlijke schulden, stemming met gekwalificeerde meerderheid en verdere integratie te accepteren, maar biedt hen **niets in ruil daarvoor**. Geen teruggave van bevoegdheden, geen versoepeling van regelgeving op specifieke gebieden, geen verhoogde nationale autonomie in ruil voor gedeelde soevereiniteit elders.
- **Er wordt geen melding gemaakt van overschrijding van bevoegdheden.** Het rapport diagnosticeert de regelgevingslast als een probleem, maar presenteert de oplossing als *betere* regelgeving, niet *als minder* regelgeving op EU-niveau. De mogelijkheid dat de EU zelf de bron is van een deel van de overschrijding van bevoegdheden wordt niet onderzocht.

Dit maakt het Draghi-rapport een krachtig diagnostisch document en een ambitieus investeringsplan, maar het blijft stevig verankerd in het "**meer Europa**"-paradigma, zonder mechanisme voor het soort **bilaterale herbalancering** dat Schuman2030 voorstelt.

3 Het Draghi-rapport, deel B

Diepgaande analyse en aanbevelingen, september 2020

Dit is de **gedetailleerde aanvulling** op deel A, met 10 diepgaande analyses van specifieke sectoren en 5 hoofdstukken over overkoepelend beleid. Het biedt de onderbouwing, gegevens en concrete beleidsvoorstellen die ten grondslag liggen aan de strategie van Draghi. Hieronder volgt een gestructureerde samenvatting van elk hoofdstuk.

3.1 SECTIE 1: SECTORALE BELEID

3.1.1 Energie

Het probleem

Energie is de **belangrijkste oorzaak** van de concurrentiekloof in Europa. EU-bedrijven worden geconfronteerd met:

- Brandstofprijzen **3 tot 5 keer hoger** dan in de VS.
- De elektriciteitsprijzen **liggen 2 tot 3 keer hoger** dan in de VS en China.
- Prijsvolatiliteit die **structureel is geworden**, niet cyclisch.
- In 2023 noemde ongeveer 60% van de Europese bedrijven de energieprijzen als een belangrijke belemmering voor investeringen, **ruim 20 procentpunten meer dan bij Amerikaanse bedrijven**.
- De importkosten van fossiele brandstoffen in de EU bedragen €416 miljard in 2023 (ongeveer 2,7% van het BBP).

Oorzaken

- **Afhankelijkheid van gasimport en blootstelling aan de spotmarkt:** De EU is 's werelds grootste importeur van gas en LNG, maar maakt geen gebruik van haar collectieve onderhandelingsmacht. Tijdens de crisis van 2022 dreef de concurrentie binnen de EU om gas de prijzen **met €40/MWh boven de Aziatische benchmarks**, een volledig zelf toegebrachte schade.
- **Marginaal prijsmechanisme: Aardgas was in 2022 in 63% van de gevallen** prijsbepalend, ondanks dat het slechts 20% van de elektriciteitsmix uitmaakte. Dit betekent dat duur gas ook de prijs bepaalt voor goedkope hernieuwbare energiebronnen.
- **Onderontwikkelde langetermijncontracten:** Stroomafnameovereenkomsten (PPA's) nemen toe, maar blijven ver onder hun potentieel; het meeste gas wordt nog steeds gekocht op volatiele spotmarkten.
- **Netkelpunten:** Zonder massale investeringen in het elektriciteitsnet zou Europa tegen 2040 **tien keer zoveel hernieuwbare energie kunnen verliezen als gevolg van congestie**.
- **Belastingen en heffingen:** Niet-energetische componenten (belastingen, netwerkkosten, heffingen) vormen een **groot deel** van de uiteindelijke elektriciteitsprijs en variëren sterk per lidstaat.

Belangrijkste voorstellen

- **Gezamenlijke gasinkoop:** Gebruik de collectieve marktmacht van de EU (zoals het Koreaanse KOGAS-model) om kostprijspluscontracten te bedingen.

- **Ontkoppel gas van elektriciteitsprijzen:** Hervorm de marginale prijsstelling zodat de voordelen van hernieuwbare energie en kernenergie ten goede komen aan de consument.
- **Versnel de stroomafnameovereenkomsten (PPA's):** standaardiseer contracten, verlaag het tegenpartijrisico en creëer EU-brede PPA-platformen.
- **Massale investeringen in het elektriciteitsnet:** prioriteit geven aan interconnectoren; versnelde vergunningsprocedures voor transmissie-infrastructuur.
- **Technologie-neutrale schone energie:** Hernieuwbare energie + kernenergie + waterstof + CCUS + bio-energie
- **Verlaag de belastingen/heffingen op energie:** harmoniseer de niet-energiegerelateerde kostencomponenten in alle lidstaten.

Opmerking

Hoewel de analyse ter zake is, wordt er voorbijgegaan aan het feit dat de problemen deels zelf veroorzaakt zijn. Veel Europese energiebronnen zijn om verschillende redenen buiten gebruik gesteld, zoals het beleid voor schone energie of omdat import goedkoper was. Dit geldt onder andere voor Europese gas- en oliereserves, zoals Nederlands gas, Noordzeeolie en kernenergie. Daarnaast is, en dit is een feit, een groot deel (meer dan 50%) van de eindgebruikersprijs is vaak gerelateerd aan belastingen. Dit laatste probleem zal niet worden opgelost door een harmonisatie van de niet-energiekosten, maar door deze drastisch te verlagen.

3.1.2 Kritieke grondstoffen

Het probleem

- De EU is voor materialen die essentieel zijn voor de groene en digitale transitie afhankelijk van een **handvol leveranciers (lithium, kobalt, zeldzame aardmetalen, gallium, germanium).**
- **China domineert** de verwerking: 60-90% van de wereldwijde raffinagecapaciteit voor de meeste kritieke mineralen.
- De wereldwijde vraag naar deze materialen **explodeert**; de vraag naar lithium zal naar verwachting zes tot zeven keer zo groot worden tegen 2040.
- De EU beschikt over aanzienlijke geologische rijkdommen, maar **wint of verwerkt deze nauwelijks in eigen land.**
- De gemiddelde doorlooptijd voor vergunningen voor mijnbouw in Europa bedraagt **10 tot 15 jaar.**

Belangrijkste voorstellen

- **Het EU-buitenlands economisch beleid voor grondstoffen:** het coördineren van handelsakkoorden en directe investeringen met grondstofrijke landen (Afrika, Latijns-Amerika, Australië).
- **Strategische voorraadopbouw:** bouw reserves op EU-niveau op voor de meest kritieke materialen.
- **Versnel de binnenlandse mijnbouw en verwerking:** verkort de vergunningsprocedures drastisch; gebruik de Critical Raw Materials Act als springplank.

- **Recycling op grote schaal:** Ontwikkel “stedelijke” mijnbouw en infrastructuur voor de circulaire economie, Europa's "bovengrondse mijnen".
- **Industriële partnerschappen:** Beveilig de toeleveringsketens door middel van joint ventures en afnameovereenkomsten met producerende landen.
- **Diversificatiedoelstellingen:** De afhankelijkheid van één enkel land verminderen tot onder vastgestelde drempelwaarden.

Opmerking

Zeer treffend, maar het benadrukt de last van regelgeving en een gebrek aan strategisch denken op de lange termijn.

3.1.3 Digitalisering en geavanceerde technologieën

Dit hoofdstuk behandelt drie subsectoren:

3.1.3.1 Hogesnelheidsbreedbandnetwerken

Probleem: Europa loopt achter op het gebied van glasvezel- en 5G-uitrol. De telecomsector is **gefragmenteerd over 27 nationale markten** met ongeveer 50 mobiele operators (tegenover 3 in de VS). Dit verhindert schaalvergroting, remt investeringen af en houdt de prijzen voor bedrijven hoog.

Voorstellen:

- De telecommarkt consolideren en grensoverschrijdende fusies toestaan om pan-Europese operators te creëren.
- Harmoniseer de frequentietoewijzing in de lidstaten.
- Versnel de uitrol van glasvezel met een gestroomlijnde vergunningsprocedure.
- Verander het concurrentiebeleid van het beschermen van veel kleine aanbieders naar het mogelijk maken van schaalvergroting.

3.1.3.2 Informatica en AI

Probleem: Europa heeft **geen baanbrekend AI-bedrijf** dat vergelijkbaar is met OpenAI, Google DeepMind of Anthropic. De kosten voor het trainen van grote modellen zijn onbetaalbaar zonder de steun van grote technologiebedrijven. Europa loopt het risico een pure **consument** van AI te worden in plaats van een producent.

Voorstellen:

- Maak gebruik van het unieke Europese **netwerk van krachtige computers** (EuroHPC), vergroot de capaciteit en bied toegang aan startups en de industrie.
- Focus op **de inzet van AI** (het toepassen van AI in de industrie) in plaats van alleen te proberen te concurreren op het gebied van geavanceerde modeltraining.
- Herzien de balans in de AI-wetgeving en verschuif de focus van het beperken van AI naar het begrijpen hoe we er profijt van kunnen hebben.
- Financier Europese AI-kampioenen via specifieke publiek-private partnerschappen.

3.1.3.3 Halfgeleiders

Probleem: 75-90% van de wereldwijde waferproductie vindt plaats in Azië. Europa beschikt over **sterke ontwerpcapaciteiten** (ASML, NXP, Infineon, STMicroelectronics), maar mist geavanceerde productiemogelijkheden. De EU-chipwetgeving is een begin, maar onvoldoende.

Voorstellen:

- Versterk de positie van Europa in de **meest geavanceerde chipsegmenten** (sub-5nm).
- Beveilig de toeleveringsketen door middel van industriële partnerschappen met geallieerde landen (VS, Japan, Zuid-Korea).
- Verhoog de R&D-budgetten voor de volgende generatie chiparchitecturen.
- Zorg ervoor dat het lithografiemonopolie van ASML wordt beschermd als een strategisch Europees bezit.

Opmerking

Europa heeft wederom geen gebrek aan innovatie of capaciteit, maar wel aan het opschalen en op de markt brengen van technologie. Het is een symptoom dat de EU het digitale domein, inclusief AI, al reguleerde voordat ze een solide positie op de markt had opgebouwd. Ondertussen heeft China de VS ingehaald door slimmer te zijn en zich te richten op AI-toepassingen. Zelfs een klein land als Zwitserland heeft een lokaal AI-platform. Hetzelfde geldt voor halfgeleiders. Europa heeft een voorsprong van tientallen jaren met ASML en IMEC, beide wereldleiders in de halfgeleiderindustrie. Maar IMEC heeft nauwelijks spin-offs. ASML is de grootste leverancier ter wereld, maar Europa heeft slechts een paar halfgeleiderbedrijven, voornamelijk in nichemarkten. Het enige echte succesverhaal was ARM, een fabless processorbedrijf, dat nu echter in handen is van een Japanse holding.

3.1.4 Energie-intensieve industrieën

Het probleem

- Chemie, staal, cement, glas, papier, aluminium: deze sectoren vormen de **ruggengraat van de Europese industrie**, maar worden verpletterd door de hoge energiekosten.
- De energie-intensieve industrieën in de EU zagen hun productie tijdens de energiecrisis van 2021-2023 **met 10-15% dalen, waarbij sommige subsectoren (meststoffen, aluminium) zelfs een daling van 20-30% lieten zien.**
- In tegenstelling tot de VS (goedkoop schaliegas) en China (gesubsidieerde energie + schaalvoordelen), hebben EU-producenten **geen structureel kostenvoordeel** en worden ze geconfronteerd met de hoogste CO2-kosten ter wereld (EU ETS).
- Risico op **koolstoflekkage**, verplaatsing van de productie naar rechtsgebieden met lagere milieunormen, zonder netto klimaatvoordeel.

Belangrijkste voorstellen

- **Lagere energieprijzen** (zie hoofdstuk Energie), dit is de allerbelangrijkste hefboom.
- **Carbon Contracts for Difference (CCfD's)**: Overheidsgaranties die het verschil overbruggen tussen de koolstofprijs en de kosten van groene productieprocessen.
- **Mechanisme voor koolstofgrensaanpassing (CBAM)**: Versterk en versnel de implementatie om koolstoflekkage te voorkomen.
- **Groene overheidsaanbestedingen**: Gebruik de koopkracht van de overheid om de vraag naar koolstofarm staal, cement en chemicaliën te stimuleren.

- **Ondersteun de elektrificatie van de industrie en waterstof:** financier de overgang van gasgestookte naar elektrische/waterstofgestookte processen.
- **Vermijd deïndustrialisatie:** erken expliciet dat het verlies van energie-intensieve industrieën het verlies van complete industriële ecosystemen en toeleveringsketens betekent.

Opmerking

Deze analyse klopt helemaal. De voorstellen zijn echter gericht op een directe overheidsinterventie. De hoofdoorzaken zijn overregulering, te hoge energiebelastingen en een te grote afhankelijkheid van geïmporteerde materialen; de overgang naar een waterstofindustrie is technologisch gezien verre van een gegarandeerd succesvolle keuze.

3.1.5 Schone technologieën

Het probleem

- De EU is wereldleider op het gebied van windturbines, elektrolyzers en koolstofarme brandstoffen; meer dan een vijfde van alle schone technologieën ter wereld wordt hier ontwikkeld.
- Maar China overspoelt de markt door middel van enorme subsidies, innovatie, controle over grondstoffen en schaalvoordelen op continentale schaal.
- Tegen 2030: de Chinese productiecapaciteit voor zonnepanelen zal twee keer zo groot zijn als de wereldwijde vraag; de capaciteit voor batterijcellen zal de volledige wereldwijde vraag dekken.
- Europese bedrijven in de schone technologiesector bevinden zich in een "vallei des doods": ze kunnen wel innoveren, maar niet concurrerend opschalen.

3.1.6 De gedifferentieerde aanpak (sector voor sector)

- Zonnepanelen: Buitenlandse producenten lopen te ver vooruit. Laat import de decarbonisatie van de EU versnellen (probeer de productie niet terug te winnen).
- Windenergie: de EU blijft toonaangevend. Bescherm en stimuleer via hervormingen in aanbestedingsprocedures, versnelde vergunningsprocedures en exportondersteuning.
- Batterijen: Strategische sector, niet volledig afhankelijk van andere sectoren. Behoud de knowhow in Europa via IPCEI's, steun aan gigafabrieken en recyclingmandaten.
- Elektrolyzers en waterstof: de EU heeft een innovatieve voorsprong. Stimuleer deze sector als een jonge industrie totdat deze wereldwijd concurrerend is.
- Warmtepompen: een groeiende industrie in de EU. Ondersteuning via vraaggestuurd beleid (verplichtingen voor gebouwrenovatie, subsidies).

Belangrijkste voorstellen

- **Geen algemeen protectionisme**, maar onderscheid maken tussen innovatie in het buitenland (welkom) en door de staat gesteunde dumping (tegen).
- **Stroomlijn de vergunningsprocedures**, de grootste belemmering voor de uitrol van schone energie.

- **Productie opschalen door middel van vraagzekerheid,** langetermijncontracten met de overheid, veilingen en mandaten.
- **Beveilig de toeleveringsketens** voor componenten en grondstoffen (link naar CRM-hoofdstuk)

Opmerking

Het land dat deze race wint, heeft dat bereikt door pragmatisch te zijn. Dat wil zeggen, door te diversifiëren. Ondertussen heeft de EU regelgeving ingevoerd met betrekking tot batterijen en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's), wat een zware hindernis en kostenpost vormt voor haar industrie, terwijl Europa zelf nauwelijks industrie op dit gebied heeft.

3.1.7 Automobiel

Het probleem

- De auto-industrie in de EU biedt werk aan ongeveer 13 miljoen mensen (direct + indirect) en vertegenwoordigt ongeveer 7% van het EU-BBP.
- De sector wordt geconfronteerd met een drievoudige ontwrichting: elektrificatie, digitalisering/software en concurrentie uit China.
- Chinese elektrische auto's zijn 20-30% goedkoper dan hun Europese tegenhangers, dankzij lagere batterijkosten, verticale integratie en enorme subsidies.
- Europese autofabrikanten zitten klem tussen hogere kosten, hogere energie- en arbeidskosten, en strengere regelgeving, terwijl ze tegelijkertijd enorm moeten investeren in platforms en software voor elektrische voertuigen.
- Het EU-verbod op ICE in 2035 creëert urgentie, maar ook kwetsbaarheid als de transitie niet goed wordt beheerd.

Belangrijkste voorstellen

- **Laadinfrastructuur:** Versnel de uitrol in alle lidstaten, dit is de grootste belemmering voor consumenten om elektrische voertuigen te accepteren.
- **Waardeketen van batterijen:** veilige Europese batterijproductie (links naar de hoofdstukken over schone technologie en CRM)
- **Regelgevingscoherentie:** Vermijd het opstapelen van tegenstrijdige verplichtingen (emissiedoelstellingen + CBAM + recyclingregels + digitale vereisten) zonder coördinatie.
- **Vaardigheidstransitie:** Het omscholen van werknemers uit de productie van verbrandingsmotoren naar functies in de elektrische auto-industrie, softwareontwikkeling en batterijtechnologie is een **enorme uitdaging voor de arbeidsmarkt.**
- **Handelsbescherming:** Gebruik instrumenten tegen subsidies tegen door de Chinese staat gesponsorde concurrentie, maar vermijd het uitlokken van handelsoorlogen.
- **Software en connectiviteit:** Europese autofabrikanten moeten de softwarekloof met Tesla en Chinese concurrenten dichten.

Opmerking

Hoewel de Europese auto-industrie duidelijk te kampen heeft met een gebrek aan aanpassingsvermogen, is het een feit dat ze sterk gefragmenteerd is. De vorming van grote groepen zoals Stellantis heeft de situatie weliswaar gedeeltelijk verbeterd, maar de ontwerp- en productieaanpak is gebaseerd op het verleden. Dit verklaart waarom de software-integratie tekortschiet (de VW ID-3 had bijvoorbeeld 300 softwareproblemen per dag toen het eerste elektrische voertuig werd geïntroduceerd). China hanteert daarentegen een andere aanpak (verticale integratie, productieclusters en hergebruik van componenten in combinatie met grootschalige productie). De Europese problemen zullen niet worden opgelost door nog meer regelgeving en marktinterventie (die al catastrofaal was met de voortijdige deadline van 2035 voor auto's met verbrandingsmotor).

3.2 Defensie

Het probleem

- De EU heeft collectief de op één na grootste militaire uitgaven ter wereld, maar krijgt per euro veel minder militaire capaciteit dan de VS.
- Extreme fragmentatie: 12 soorten gevechtstanks in Europa tegenover 1 in de VS; 29 soorten torpedobootjagers/fregatten tegenover 4 in de VS
- Gezamenlijke inkoop: minder dan 1/5 van de uitgaven aan apparatuur (2022)
- 78% van de inkoop gaat naar leveranciers buiten de EU (voornamelijk de VS).
- Geen gezamenlijke defensieplanning met als gevolg duplicatie, incompatibiliteit, verspilling

Belangrijkste voorstellen

- **Gezamenlijke defensieplanning** moet voorafgaan aan gezamenlijke uitgaven; overeenstemming over capaciteitstekorten en prioriteiten moet eerst bereikt worden.
- **Totale vraag:** Een substantiële verhoging van de gezamenlijke inkoop tussen groepen lidstaten.
- **Versterking van de industriële basis:** Selectieve integratie van EU-defensiebedrijven om schaalvoordelen te behalen, maar behoud van concurrentie van innovatieve MKB's.
- **Standaardisatie en interoperabiliteit:** convergeren naar gemeenschappelijke platforms en apparatuurstandaarden.
- **Verhoog de uitgaven aan defensieonderzoek en -ontwikkeling in de EU:** de huidige uitgaven bedragen slechts een fractie van die in de VS.
- **Verminder de afhankelijkheid van leveranciers buiten de EU:** richt de aankoopuitgaven op de Europese industrie.
- **Bescherm MKB-bedrijven in de defensiesector:** Veel zeer geavanceerde kleine bedrijven zouden een uitzonderlijke bijdrage kunnen leveren als ze toegang zouden krijgen tot grotere programma's.

Opmerking

Dit domein werd door Schman2030 aangewezen als de eerste kandidaat voor de oprichting van een federaal EU- defensiegebied. Het moet allereerst gaan om het definiëren van een gezamenlijke strategie, gevolgd door een optimalisatie van militaire en industriële middelen. Dezelfde bezorgdheden die we voor alle andere industrieën hebben geuit, gelden ook hier.

3.2.1 Ruimtevaart

Het probleem

- De Europese ruimtevaartsector loopt achter op de VS (SpaceX, Blue Origin) en China wat betreft lanceercapaciteit, satellietconstellaties en commerciële ruimtevaartdiensten.
- Het budget van ESA is een fractie van dat van NASA; de institutionele vraag naar ruimtediensten binnen de EU is gefragmenteerd.
- Europa beschikt niet over herbruikbare lanceerraketten; de Falcon 9 van SpaceX heeft de toegang tot de ruimte fundamenteel veranderd.
- Het principe van "juste -retour" (ESA-contracten die worden toegewezen op basis van nationale bijdrage) belemmert concurrentie en efficiëntie.

Belangrijkste voorstellen

- **Verhoog de institutionele vraag:** De EU moet een belangrijke afnemer worden van Europese lanceerdiensten en satellietconstellaties.
- **Hervorm de aanbestedingsprocedures van ESA:** stap af van juste -retour en ga over op een competitieve selectieprocedure.
- **Ondersteun commerciële ruimte:** creëer een regelgevings- en financieringsklimaat voor Europese "New Space"-bedrijven.
- **Soevereine toegang tot de ruimte:** ervoor zorgen dat Europa onafhankelijk toegang heeft tot de ruimte voor defensie, communicatie en aardobservatie.
- **Investeer in de volgende generatie lanceerraketten:** Financier de ontwikkeling van herbruikbare raketten om de achterstand op SpaceX in te halen.

Opmerking

Hoewel de EU nog steeds zeer sterk is op het gebied van wetenschappelijke ruimtevaartmissies, wordt ze gehinderd door beperkingen zoals de gefragmenteerde nationale financiering en het verbod op militaire toepassingen. Opvallende uitzonderingen hierop zijn Galileo en wetenschappelijke observatiesatellieten. De twee andere toonaangevende ruimtevaartlanden hebben altijd geprofiteerd van het dubbele gebruik van ruimtetechnologie en geschikte lanceerlocaties, wat een drastische invloed heeft op de lanceermogelijkheden en -kosten.

3.2.2 Farmacie

Het probleem

- Europa was ooit wereldleider op het gebied van farmaceutisch onderzoek en ontwikkeling, maar is nu achterop geraakt ten opzichte van de VS.
- De VS nemen ongeveer 60% van de wereldwijde uitgaven aan farmaceutisch onderzoek en ontwikkeling voor hun rekening; het aandeel van Europa is gestaag afgenomen.
- Europese biotech-startups hebben moeite met opschalen, net als in de techsector, vanwege eenzelfde kloof tussen kapitaalmarkten en durfkapitaal.
- Regelgevingstermijnen: Goedkeuring door het EMA duurt gemiddeld ongeveer 100 dagen langer dan door de FDA.
- Prijsstelling en vergoeding: 27 verschillende nationale systemen zorgen voor fragmentatie en onzekerheid voor bedrijven.

Belangrijkste voorstellen

- **Harmoniseer de regelgeving voor klinische proeven:** maak Europa de gemakkelijkste plek ter wereld om internationale proeven uit te voeren.
- **Versnel de goedkeuringsprocedures van het EMA:** verklein de achterstand op de tijdlijnen van de FDA.
- **Creëer één uniforme dataomgeving voor gezondheidsgegevens in de EU:** de diverse bevolking van Europa en de universele gezondheidszorgsystemen vormen een unieke troef voor praktijkgerichte gegevens en AI-gestuurde geneesmiddelenontwikkeling, maar alleen als gegevens gedeeld kunnen worden.
- **Venturekapitaal voor biotechnologie:** Specifieke financieringsinstrumenten op EU-niveau voor startende bedrijven in de life sciences-sector.
- **Coördineer prijsstelling en vergoeding:** verminder de versnippering door de 27 systemen die de toegang voor patiënten vertragen en onzekerheid creëren voor innovators.
- **Stimuleer productie in Europa:** zorg ervoor dat geneesmiddelen die in Europa zijn ontwikkeld, ook hier worden geproduceerd.

Opmerking

De hoofdoorzaak op dit gebied is niet een gebrek aan innovatie of onderzoek, maar een gebrek aan beschikbare investeringen, wat vaak leidt tot overnames door Amerikaanse concurrenten.

3.2.3 Vervoer

Het probleem

- De transportinfrastructuur van de EU is **gefragmenteerd langs nationale lijnen**, met verschillende spoorbreedtes, signaleringssystemen en luchtverkeersleidingssystemen.
- Grensoverschrijdend treinvervoer is **traag, duur en onbetrouwbaar** in vergelijking met vliegen of autorijden.
- Wegtransport domineert ondanks dat het de meest CO₂-intensieve transportmethode is.
- Luchtvaart: Het luchtverkeersbeheer in Europa is verdeeld over **zo'n 60 controlecentra** (tegenover 1 systeem in de VS), wat extra kosten en vertragingen met zich meebrengt.
- Havens en logistiek: Onderinvestering in multimodale verbindingen

Belangrijkste voorstellen

- **Voltooi het TEN-T-netwerk:** versnel investeringen in grensoverschrijdende transportcorridors.
- **Eén Europees luchtruim:** eindelijk een uniform luchtverkeersbeheer invoeren (al tientallen jaren nodig)
- **Spoorweginteroperabiliteit:** Implementeer ERTMS (Europees systeem voor spoorverkeersbeheer) op alle belangrijke corridors; harmoniseer standaarden
- **Verplaats vrachtvervoer naar spoor en water:** gebruik prijsmechanismen (tolheffingen, CO₂-beprijzing) en investeringen in infrastructuur.

- **Duurzame vliegtuigbrandstoffen (SAF):** Productie op grote schaal en verplichte invoering
- **Stedelijke mobiliteit:** ondersteuning van de elektrificatie van het stedelijk vervoer, de fietsinfrastructuur en het openbaar vervoer.

Opmerking

Dit is duidelijk een gebied dat als supranationaal bevoegdheidsgebied moet worden aangepakt. Als Europa een continent breed hogesnelheidsspoorwegsysteem zou kunnen aanleggen (zoals bijvoorbeeld China heeft gedaan), dan zou dat vergelijkbaar zijn met de oprichting van de Schengenzone.

3.3 SECTIE 2: HORIZONTALE BELEIDSREGELS

3.3.1 Innovatie versnellen

Het probleem

- De publieke uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling in de EU bedragen ongeveer 2% van het BBP, tegenover de beoogde 3%, en slechts **een tiende van de publieke uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling** vindt plaats op EU-niveau.
- Europa produceert uitstekend onderzoek, maar **slaagt er niet in dit te commercialiseren**; slechts een derde van de universitaire patenten wordt commercieel benut.
- De markt voor durfkapitaal in Europa is **slechts een vijfde** van de Amerikaanse markt.
- Regelgevingslast: meer dan de helft van de MKB-bedrijven noemt dit hun **grootste uitdaging**.

Belangrijkste voorstellen

- **Statuut "Innovatieve Europese Onderneming":** Eén EU-brede rechtspersoonlijkheid; toegang tot geharmoniseerde wetgeving.
- **Heroriënteer de R&D-uitgaven van de EU:** minder prioriteiten, hogere intensiteit, meer baanbrekende innovatie (minder incrementele).
- **Een EU-agentschap in DARPA-stijl:** een speciaal orgaan voor baanbrekend onderzoek met een hoog risico en een hoge opbrengst.
- **Hervorm de Europese Innovatieraad (EIC):** geef hem meer middelen en autonomie.
- **Universitaire hervorming:** stimuleer de commercialisering van onderzoek; creëer grootschalige technologieoverdrachtskantoren.
- **Regelgevingsandbox:** Hiermee kunnen innovatieve bedrijven producten testen in een minder streng gereguleerd klimaat voordat ze volledig aan de regelgeving voldoen.

Opmerking

Hoewel de voorstellen de goede richting opgaan, is financiering, net als de EU-kaderprogramma's, geen garantie voor innovatie. Innovatie ontstaat door innovatieve en creatieve mensen die in kleine, toegewijde teams werken. De regelgeving vertraagt de voortgang in verschillende fasen, zoals het opstellen van het werkprogramma, het indienen van voorstellen, de start van het project en de uitvoering, terwijl de markt vaak veel sneller werkt. Het verlagen van de kosten en de regelgeving in het algemeen kan een waardevol alternatief zijn met een veel hoger rendement dan financiering in EU-stijl. Publieke

financiering zou beperkt moeten blijven tot risicovolle, toekomstgerichte initiatieven die niet uitsluitend met private investeringen gefinancierd kunnen worden.

3.3.2 *Het dichten van de vaardigheidskloof*

Het probleem

- Ongeveer 75% van de bedrijven in de EU meldt **een tekort aan geschoolde arbeidskrachten, wat in veel sectoren de belangrijkste belemmering voor groei vormt.**
- De EU heeft **per hoofd van de bevolking minder afgestudeerden in STEM-vakken** dan de VS, China of Zuid-Korea.
- De deelname van volwassenen aan bijscholing is laag en ongelijk verdeeld.
- De kloof in digitale vaardigheden wordt steeds groter: slechts 54% van de Europeanen beschikt over basisvaardigheden op digitaal gebied.
- Migratie van geschoolde werknemers: braindrain vanuit Zuid- en Oost-Europa naar Noord- en West-Europa en naar de VS.

Belangrijkste voorstellen

- **Datagestuurde vaardigheidsmapping:** gebruik realtime arbeidsmarktgegevens om lacunes te identificeren en trainingen gericht in te zetten.
- **Rekeningen voor levenslang leren:** Draagbare individuele opleidingsbudgetten die werknemers volgen bij het wisselen van baan en land.
- **Hervorming van het onderwijssysteem:** meer nadruk op STEM-vakken, ondernemerschap en digitale geletterdheid vanaf jonge leeftijd.
- **Trek internationaal talent aan:** stroomlijn de EU-werkvergunningen; creëer een "EU-blauwe kaart" die daadwerkelijk werkt.
- **Omscholing voor transities:** Specifieke programma's voor werknemers die hun baan verliezen door elektrificatie (autosector), digitalisering (productie) en AI (dienstensector).
- **moet de VS overtreffen op het gebied van onderwijs:** terwijl Europa de VS evenaart op het gebied van innovatie, moet het de VS **overtreffen** door leermogelijkheden voor iedereen te bieden.

Opmerking

Een hoogopgeleide en bekwame bevolking is inderdaad de belangrijkste natuurlijke hulpbron van Europa. We zien echter dat het wereldwijde niveau achteruitgaat. We kunnen ons vergelijken met de VS, maar China heeft niet alleen economisch, maar ook op het gebied van onderwijs een enorme sprong voorwaarts gemaakt. Europa moet erkennen dat onderwijs ook competitief is en voortdurend uitgedaagd moet worden. In plaats van iedereen een middelmatige opleiding te bieden, moet men ernaar streven dat iedereen zijn of haar maximale potentieel bereikt.

3.3.3 *Duurzame investeringen*

Het probleem

- De EU heeft **jaarlijks 750 tot 800 miljard euro** aan extra investeringen nodig.
- De investeringen ten opzichte van het BBP moeten stijgen tot **het niveau van de jaren 60 en 70**, meer dan het dubbele van het Marshallplan.
- EU-huishoudens sparen meer dan Amerikaanse huishoudens, maar hun vermogen is sinds 2009 **slechts met een derde toegenomen** en de besparingen worden niet in productieve investeringen geïnvesteerd.
- De kapitaalmarkten blijven **gefragmenteerd over 27 nationale systemen**, er bestaat geen echte kapitaalmarktunie.

- De bankenunie is onvolledig, er is geen gemeenschappelijke depositoverzekering.

Belangrijkste voorstellen

- **Kapitaalmarktenunie, eindelijk:** Harmonisatie van insolventiewetgeving, effectenregelgeving en de fiscale behandeling van aandelen versus obligaties in alle lidstaten.
- **Gemeenschappelijk veilig bezit:** uitgifte van staatsobligaties op EU-niveau voor baanbrekend onderzoek, elektriciteitsnetten en defensie, niet voor algemene uitgaven.
- **Mobiliseer particulier spaargeld:** creëer pan-Europese pensioenproducten en beleggingsplatformen voor particulieren.
- **Hervorming van de Europese Investeringsbank:** Uitbreiding van het mandaat en de risicobereidheid van de EIB voor baanbrekende technologieën
- **Gemengde financiering:** gebruik van publiek geld om de risico's van particuliere investeringen in strategische sectoren te verminderen.
- **Productiviteitsgerelateerde fiscale ruimte:** als de strategie werkt en de productiviteit stijgt, dalen de kosten voor overheidsfinanciering met **een derde**.

Opmerking

Risico-investeringen in Europa hebben altijd op een lager niveau gelegen, deels vanwege schaalproblemen en regelgeving, maar ook omdat de regelgevingscultuur een risicomijdende mentaliteit creëert. Het voorstel helpt zeker om het schaalprobleem aan te pakken. In de EU en de meeste lidstaten heeft consumentenwelzijn prioriteit gehad, maar dit is gefinancierd met staatsschuld, wat sociale rust heeft opgeleverd, maar een negatief rendement op de investering (ROI). Het voorstel komt neer op meer overheidsuitgaven, en dus extra belastingen, met de belofte, of eigenlijk de hoop, dat de overheidsuitgaven daarna kunnen dalen. De spaarquote is hoog in Europa (hoewel veel lager dan in China) omdat burgers zich onzeker voelen over de toekomst en omdat ze een constant stijgende kosten van levensonderhoud zien, terwijl hun inkomen steeds meer wordt afgebroken door belastingen.

3.3.4 Herziening van de concurrentie

Het probleem

- Het EU-mededingingsbeleid is ontworpen voor een interne markt en een consumentenwelzijnsparadigma; het houdt geen rekening met wereldwijde concurrentie met door de staat gesteunde Chinese marktleiders of Amerikaanse technologiegiganten.
- De fusiecontrole is te restrictief en verhindert Europese bedrijven de schaal te bereiken die nodig is om wereldwijd te kunnen concurreren.
- De regels voor staatssteun zijn inconsistent en tijdelijke versoepelingen tijdens crises creëren een ongelijke concurrentiepositie tussen rijke en arme lidstaten.

Belangrijkste voorstellen

- **Moderniseer de fusiebeoordeling:** houd rekening met wereldwijde concurrentie, niet alleen met marktaandeelen binnen de EU; sta "Europese kampioenen" toe waar dat gerechtvaardigd is.
- **Terugkeer naar de normale staatssteunregels:** Beëindig de versoepeling na COVID/de energiecrisis, maar creëer een permanent kader voor IPCEI's (belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang).

- **Versnel de handhaving van de mededingingswetgeving:** De huidige rechtszaken duren te lang; tegen de tijd dat er een uitspraak is, zijn de markten alweer veranderd.
- **Regelgeving inzake buitenlandse subsidies:** Versterking van de handhaving tegen door de staat gesteunde concurrenten die actief zijn op de EU-markt.
- **Het welzijn van de consument moet in evenwicht zijn met de industriële strategie:** het concurrentiebeleid moet de bredere strategische doelstellingen van Europa dienen, niet alleen de consumentenprijzen op korte termijn.

Opmerking

In de voorstellen worden subsidies nog steeds als noodzakelijk beschouwd, maar wat is het nut ervan? Het echte probleem is dat de EU altijd al een zwakke strategische visie op de lange termijn heeft gehad op meerdere fronten. En men moet andere landen er niet van beschuldigen zelf niet langer concurrerend te zijn. Als gevolg daarvan zijn de kosten om zaken te doen, die financiële, regelgevende en andere componenten omvatten, geleidelijk gestegen, wat zowel burgers als bedrijven demotiveert en het moeilijker maakt om concurrerend te blijven.

3.3.5 Versterking van het bestuur

Het probleem

- Het wetgevingsproces in de EU duurt gemiddeld 19 maanden, van voorstel tot goedkeuring, wat te traag is voor een snel veranderende wereld.
- Ondanks de uitbreiding (27 leden) en een vijandiger mondiale omgeving zijn de besluitvormingsregels niet veranderd.
- Meerdere veto-spelers in elke fase; unanimititeit vereist op belangrijke gebieden (belastingen, buitenlands beleid, defensie).
- Implementatiekloof: wetten worden aangenomen, maar de implementatie ervan verloopt inconsistent in de lidstaten.
- Er is geen mechanisme om prioriteiten te stellen; de EU probeert alles tegelijk te reguleren.

Belangrijkste voorstellen

De focus van het werk van de EU herzien

- **Stel meedogenloos prioriteiten:** de EU moet minder dingen doen, maar die wel goed doen.
- **Strategische agenda:** Alle EU-instellingen afstemmen op een klein aantal cruciale prioriteiten tijdens elke wetgevingscyclus.
- **Vervaldatumclausules:** Regelgeving vervalt tenzij actief verlengd, wat regelmatige herziening afdwingt.
- **Het "één erin, één eruit"-principe:** voor elke nieuwe regelgeving moet een bestaande regelgeving met een vergelijkbare last worden verwijderd.

Het werk van de EU versnellen

- **Versnelde wetgevingsprocedures** voor strategische prioriteiten
- **Verminder de unanimitetsvereisten:** ga in meer beleidsgebieden over op stemming met gekwalificeerde meerderheid.
- **Geef de Commissie de bevoegdheid** om sneller op te treden op het gebied van handelsbescherming, industriebeleid en noodmaatregelen.

- **Versterk de implementatie:** creëer handhavingsmechanismen met daadwerkelijke consequenties voor niet-implementatie.

Regels vereenvoudigen

- **Vermindering van de administratieve lasten:** streef naar een reductie van 25% in de rapportageverplichtingen.
- **MKB-test:** Alle nieuwe wetgeving moet worden beoordeeld op de impact ervan op kleine bedrijven.
- **Harmoniseer de implementatie:** verminder "gouden randjes" (lidstaten die extra eisen stellen bovenop de EU-regels).
- **Digitale regelgeving voorop:** Ontwerp vanaf het begin regels voor digitale naleving, niet als een bijzaak.

Opmerking

Dit is wellicht een van de belangrijkste voorstellen om de regelgevingslast te verminderen. Maar zal het genoeg zijn? Een reductie van 25% lijkt mager als het nu al 5% of meer van de bedrijfskosten vertegenwoordigt. Bovendien heeft de regelgevingsmentaliteit zich vanuit de EU verspreid naar de nationale lidstaten. Hoe kan dit worden teruggedraaid? Het is belangrijk om het initiatief terug te geven aan de actieve spelers op de markt, in plaats van cosmetische veranderingen aan te brengen in de overdaad aan regelgeving.

3.4 Algemene beoordeling

Deel B van het Draghi-rapport is een breed opgezet rapport. Het document is in wezen een sectorale industriële strategie voor de gehele Europese economie. De kern van de logica kan in één zin worden samengevat:

Europa moet als één economie op continentaal niveau opereren, anders zal het worden ingehaald door landen die dat al wel doen (VS, China).

3.4.1 Sterke punten van het rapport

- **Ongeëvenaarde diagnostische diepgang,** de gegevens en analyses zijn rigoureuus en uitgebreid.
- **Pragmatisch, niet ideologisch,** erkent afwegingen (bijvoorbeeld goedkope Chinese zonne-energie versus de Europese industrie).
- **Sectorgerichte differentiatie** vermijdt standaardoplossingen die voor iedereen geschikt zijn.
- **Eerlijk over de kosten,** verbergt het prijskaartje van €750-800 miljard per jaar niet.

3.4.2 Zwakke punten van het rapport

- De analyse vindt plaats op macroniveau, maar dat geldt ook voor de voorgestelde oplossingen.
- Het onderzoekt niet de onderliggende oorzaken van de problemen en negeert het feit dat instellingen weliswaar richtlijnen kunnen bieden, maar dat de daadwerkelijke uitvoering door de EU-burgers zelf moet gebeuren.
- De voorstellen voelen vaak aan als bekende correcties die jaren geleden al hadden moeten worden doorgevoerd.

- De voorstellen lijken het bestaande beleid van tekorten op consumentenbestedingen en sociaal georiënteerde overheidsuitgaven te sparen, maar hebben een zwakke langetermijnvisie.
- De voorstellen vereisen een aanzienlijke verhoging van de overheidsuitgaven (en dus de belastingen), maar negeren het feit dat een groot deel van de benodigde financiering kan worden verkregen door een efficiënter gebruik van de publieke middelen.
- Veel van de geconstateerde problemen vereisen ook een oplossing op het niveau van de lidstaten, die vaak soortgelijk verkeerd gestuurd beleid hebben gevoerd.
- Waarom heeft het decennia geduurd voordat iemand als Mario Draghi zo'n analyse maakte? Zou dit geen doorlopend proces moeten zijn?

3.5 Wat het rapport NIET behandelt (vanuit het perspectief van Schuman2030)

Dezelfde structurele tekortkomingen die in deel A zijn vastgesteld, gelden hier in nog sterkere mate:

- **Geen subsidiariteitsaudit.** In 10 sectoren en 5 horizontale beleidsgebieden stelt het rapport nooit de vraag: "Is de EU het juiste niveau voor deze actie, of moet deze worden teruggegeven aan de lidstaten?" Elke aanbeveling voegt coördinatie, uitgaven of regelgeving op EU-niveau toe. De richting is **uitsluitend naar boven**.
- **Geen herverdeling van bevoegdheden.** Er is geen voorstel om bevoegdheden terug te geven aan de lidstaten in ruil voor een diepere integratie op andere gebieden. De impliciete aanname is dat **meer EU = betere resultaten** op elk gebied.
- **Er is geen mechanisme voor democratische legitimiteit.** Het hoofdstuk over bestuur richt zich op snelheid en efficiëntie, niet op verantwoording, burgerparticipatie of input van onderaf. Het woord 'subsidiariteit' komt slechts terloops voor.
- **Er wordt niet erkend dat de EU-regelgeving zelf mogelijk deel uitmaakt van het probleem.** Het rapport merkt op dat het MKB de regelgevingslast als hun grootste uitdaging noemt, maar presenteert de oplossing als "betere regelgeving" en "vereenvoudiging", nooit als "de EU zou op specifieke gebieden minder moeten reguleren".
- **Geen sprake van een overkoepelende overeenkomst.** Lidstaten met een sterke focus op soevereiniteit worden gevraagd een gezamenlijke schuld, een uitbreiding van de gekwalificeerde marktwaarde en een diepere integratie op alle fronten te accepteren, maar krijgen daarvoor **niets terug** in de vorm van herstelde nationale autonomie op andere gebieden.

Dit maakt het Draghi-rapport een **krachtig pleidooi voor wat de EU meer zou moeten doen**, maar het zwijgt volledig over **wat de EU minder zou moeten doen**. Het belicht ook de EU-problemen op macroniveau, maar de oplossingen worden op microniveau gedefinieerd zonder de dieperliggende redenen te analyseren waarom de zaken niet gaan zoals het hoort. Dat is precies de ruimte die Schuman2030 inneemt.

4 Impact van het Draghi-rapport sinds september 2024

Sinds de publicatie eind 2024 is het **Draghi-rapport** geëvolueerd van een theoretische "wake-up call" tot het belangrijkste strategische handboek voor de Europese Unie. Begin **2026** is de impact van het rapport zichtbaar in een ingrijpende herziening van het EU-industriebeleid, hoewel het meest radicale financiële voorstel (gemeenschappelijke schuld) nog steeds voor hevige politieke wrijving zorgt en er nog een lange weg is af te leggen. Hieronder volgt een overzicht van de impact en de specifieke voorstellen die zijn opgevolgd.

4.1 Het "Competitiekompas" (Formele goedkeuring)

In januari 2025 heeft de Europese Commissie het **Concurrentiekompas formeel aangenomen**. Dit dient als officiële routekaart voor de uitvoering van Draghi's visie.

- **De 90%-regel:** De Commissie heeft verklaard dat 90% van haar belangrijkste initiatieven voor de periode 2024-2029 rechtstreeks zijn geïnspireerd op het Draghi-rapport.
- **Implementatiestatus:** Tegen de eerste verjaardag (september 2025) concludeerde een onafhankelijke audit (het "Draghi Observatorium") dat slechts ongeveer **11% van de aanbevelingen volledig was geïmplementeerd**, terwijl bijna 50% in uitvoering was. Dit duidt op een aanzienlijke wetgevende mobilisatie.

4.1.1 Voorstellen die werden opgevolgd

Verschillende concrete aanbevelingen van Draghi zijn inmiddels omgezet in beleid of wetgeving:

- **"EU Inc."** (Het 28e regime): Een belangrijk voorstel van Draghi om de interne markt te vereenvoudigen. De EU heeft een nieuwe rechtsvorm voor bedrijven geïntroduceerd waarmee bedrijven zich binnen **48 uur in de hele EU kunnen registreren voor minder dan € 100**, waarmee 27 verschillende nationale regelgevingen worden omzeild. Helaas moet het bedrijf, eenmaal opgericht, nog steeds voldoen aan de nationale regelgeving.
- **Massale AI-investering:** Na de oproep van Draghi om de technologische achterstand in te halen, heeft de EU 200 miljard euro vrijgemaakt voor AI, onder meer voor de oprichting van "**AI-gigafabrieken**" om de benodigde rekenkracht te leveren voor Europese startups.
- **De Clean Industrial Deal:** Deze verving de oudere focus van de "Green Deal". De nadruk verschuift van louter het terugdringen van emissies naar het ondersteunen van industrieën (staal, chemie, auto-industrie) bij de transitie door middel van 100 miljard euro aan gerichte subsidies en prijsverlagingen voor energie.

- **Defensie-integratie** (het SAFE- initiatief): Draghi drong er bij Europa op aan om te stoppen met het kopen van 80% van zijn militaire uitrusting uit de VS. Als reactie hierop lanceerde de EU het SAFE-initiatief, waarmee €150 miljard beschikbaar werd gesteld om gezamenlijke Europese defensie-aankopen te stimuleren.
- **Regelgeving "afbouw "**: Draghi hekelde de "bureaucratische kooien" van de EU. De Commissie heeft sindsdien toegezegd de rapportageverplichtingen voor alle bedrijven met 25% te verlagen en voor het MKB met 35%.

4.1.2 Voorstellen die vastliepen (de "schuldenpatstelling")

De belangrijkste impact van het rapport was het debat over de financiering ervan. Draghi pleitte voor **800 miljard euro per jaar**, wat tot verdeeldheid leidde:

- **Gemeenschappelijke schuld (eurobonds)**: Draghi betoogde dat alleen gezamenlijke EU-leningen dit "Marshallplan" konden financieren. Hoewel Frankrijk en Italië dit plan steunen, wordt het nog steeds geblokkeerd door de "zuinige" landen (aangevoerd door Duitsland en Nederland), die de voorkeur geven aan particulier kapitaal.
- **De Spaar- en Investeringsunie**: Omdat de gezamenlijke schuld vastloopt, heeft de EU haar toevlucht genomen tot Draghi's andere financiële pijler: de Kapitaalmarktunie (nu de Spaar- en Investeringsunie). Het doel is om het voor de 9000 miljard euro aan spaargeld van Europese huishoudens gemakkelijker te maken om te investeren in Europese bedrijven in plaats van dat het naar Wall Street vloeit.

4.1.3 Culturele verschuiving: "De Draghi-doctrine"

Naast specifieke wetten is de grootste impact van het rapport een **culturele verschuiving** in Brussel. De EU is niet langer primair een regelgever, maar streeft ernaar zich nu meer als een strategische speler op te stellen.

- **Het industriebeleid is terug**: de EU is nu actief bezig met het selecteren van winnaars in sectoren zoals kwantumcomputing en groene waterstof, een belangrijke afwijking van haar traditionele, afwachtende houding ten opzichte van concurrentie.
- **Urgentie**: Begin 2026 ontving Mario Draghi de **Karel de Grote-prijs**, wat aangeeft dat zijn rapport nu wordt beschouwd als het "grondleggerdocument" voor de volgende fase van de Europese integratie.

Huidige conclusie: De EU heeft de diagnose van Draghi (het probleem) en zijn **oplossingen** (de wetgeving) begrepen, maar worstelt nog steeds met het bereiken van overeenstemming over de **financiering van de remedies**. De vraag blijft of de voorstellen ver genoeg reiken om de tekortkomingen van de EU te verhelpen en of ze de meest doeltreffende zijn.

5 Bronnen

1. https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_en
 - Toespraak van de heer Draghi – Presentatie van het rapport over de toekomst van het Europees concurrentievermogen – Europees Parlement – Straatsburg – 17 september 2024

- Het Draghi-rapport: Een concurrentiestrategie voor Europa (Deel A)
 - Het Draghi-rapport: Diepgaande analyse en aanbevelingen (deel B)
2. Europese Commissie - Het Draghi-rapport over het concurrentievermogen van de EU
https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_en
 3. Europese Commissie - De toekomst van het Europese concurrentievermogen (volledig rapport)
https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en
 4. European Policy Innovation Council (EPIC) - Update van de implementatie-index van het Draghi-observatorium (januari 2026)
https://thinkepic.eu/wp-content/uploads/2026/02/DOII-Interim-Audit-Jan-2026_web.pdf
 5. College van Europa - Een routekaart of een weg die niet is ingeslagen? Het Draghi-rapport over het concurrentievermogen van de EU
<https://www.coleurope.eu/newsarticles/road-map-or-road-not-taken-draghi-report-eu-competitiveness>
 6. Europese Commissie - Het Draghi-rapport: Een jaar later
https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report/one-year-after_en
 7. De toekomst van het Europese concurrentievermogen. 12-09-2024. Persbericht. UEF. .
 8. https://en.wikipedia.org/wiki/Draghi_report